

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
„Донбаський державний педагогічний університет”**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради ДДПУ
(протокол № 1 від «30» вересня 2017р.)

Одобрено за результатами перегляду
(протокол вченої ради № 1 від 29.08. 2019 р.)

Протокол вченої ради С. О. Омельченко

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
(освітньо-професійна програма)

«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МОВА І ЛІТЕРАТУРА (РОСІЙСЬКА))»

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Ступінь вищої освіти **магістр**

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Спеціальність **014 Середня освіта (Мова і література (російська))**

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) у складі:

Маторіна Наталія Михайлівна (керівник ГЗ, гарант ОП маг.), диплом в/о за спец.: Російська мова і література; Педагогіка та методика (*Середня освіта (Українська мова і література)*); кандидат філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 – російська мова (*035 Філологія*), доцент кафедри російської мови та літератури – доцент кафедри германської та слов'янської філології;

Ледняк Юлія Владленівна (гарант ОП бак.), диплом в/о за спец.: Російська мова і література: кандидат педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки (*011 Освітні, педагогічні науки*), доцент кафедри загального та російського мовознавства і теорії та історії літератури – доцент кафедри російської мови та літератури;

Рубан Алла Анатоліївна, диплом в/о за спец.: Російська мова і література; кандидат філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 – російська мова (*035 Філологія*), доцент кафедри загального та російського мовознавства і теорії та історії літератури – доцент кафедри російської мови та літератури.

Документи, на підставі яких розроблено освітню програму за ступенем вищої освіти магістр, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)):

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Методичні рекомендації до розроблення освітніх програм (до введення стандартів вищої освіти) / Уклад. : Р. А. Сітарчук, Н. М. Савельєва, Т. С. Япринець. – Полтава : ПНПУ, 2016. – 24 с.
3. Методичні рекомендації до розроблення освітніх програм у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» / Уклад. : О. Г. Набока. – Слов'янськ : ДДПУ, 2017. – 30 с.
4. Міжнародна стандартна класифікація освіти. <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/iscid-fields-of-educationtraining2013RU.pdf>.
5. Наказ МОН України від 01.06.2016 за № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» / http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-06-01/5555/nmon_600.zip
6. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-n>.
7. Перелік галузей і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Постанова КМУ № 266 від 29.04.2015 р.).

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «Середня освіта (Мова і література (російська)) другого (магістерського) рівня зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська))»

1 – ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»; факультет <u>філологічний</u> ; випускова кафедра – германської та слов'янської філології.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	МАГІСТР. КВАЛІФІКАЦІЯ магістр середньої освіти, викладач мови (російської) і зарубіжної літератури.
Офіційна назва освітньої програми	ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Середня освіта (Мова і література (російська)) другого (магістерського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська))»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, обсяг ОП: 90 кредитів ЄКТС , нормативний термін навчання – 1 рік 4 місяці .
Наявність акредитації	ОП «Середня освіта (Мова і література (російська))» <i>ОР магістр</i> АКРЕДИТОВАНА АК України, прот. № 130 від 12.06 2018 р. Сертифікат: серія УД № 05002759 Період акредитації: до 01.07.2023 р.
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень , FQ-EHEA – другий цикл , QF-LLL – 8 рівень
Передумови	<u>Прийом (зарахування) осіб здійснюється на базі ОР бакалавра, спеціаліста, магістра</u> – за результатами екзаменів з конкурсних предметів згідно з Умовами вступу до ВНЗ України та Правилами прийому до ДДПУ (в рік вступу).
Мова(и) викладання	Українська, російська.
Термін дії освітньої програми	На період акредитації: до 01.07.2023 р. <i>З можливістю внесення змін або перегляду упродовж даного періоду</i>
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.ddpu.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	

Забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня в галузі 01 Освіта/ Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) до викладацької діяльності, формування загальних та фахових компетентностей, що дозволять оволодіти знаннями, уміннями, навичками, необхідними для практичного застосування в царині педагогіки та методики середньої освіти у межах предметної спеціальності «Мова і література (російська)», успішно працювати у сфері середньої, професійно-технічної, професійної, передвищої, вищої освіти та бути стійким на ринку праці. Підготовка педагогічних кадрів– вчителів, викладачів предметної спеціальності «Мова і література (російська) до роботи у закладах освіти, формування випускників, здатних до здійснення педагогічної, навчально-виховної, науково-методичної, організаційно-управлінської діяльності в закладах освіти зі спеціальності

3 – Характеристика освітньої програми

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта Предметна спеціальність: Мова і література (російська). Зміст теоретичних знань: педагогіка та психологія середньої освіти; теорія і методика навчання російської мови і зарубіжної літератури; теорія дисциплін загальної підготовки; додаткові розділи сучасної філології. Об’єкт вивчення: освітній процес у закладах середньої освіти у межах предметної спеціальності Мова і література (російська). Предмет вивчення: педагогічні та методичні засади середньої освіти у межах предметної спеціальності «Мова і література (російська)»; актуальні проблеми освітнього процесу, інноваційної діяльності. Методи і засоби: поєднання методів і засобів, які застосовуються у філології, та методів і засобів, які застосовуються в теорії й методиці організації процесу навчання у закладах освіти. Інструментарії та обладнання: набуття філологічних методик навчання і виховання; умінь і навичок використання інструментів і обладнання, інформаційно-комунікативних технологій, необхідних в освітньому навчально-виховному процесі.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна. Має академічну та прикладну орієнтацію.</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>ОП спрямована на здобуття вищої освіти другого (магістерського) рівня в галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) з варіативним компонентом, представленим вибірконими блоками дисциплін (за вибором студента): Передбачає загальну та фахову (професійно-практичну) підготовку. <i>Ключові слова:</i> лінгвістичні дисципліни, літературознавчі дисципліни, психолого-педагогічні дисципліни, професійна діяльність, професійні компетентності, викладач-словесник.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Наявність вибірових блоків, що дозволяють розширити кваліфікаційні можливості студента</p>

4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Придатність до працевлаштування	Магістр середньої освіти може займати наступні посади в освітніх закладах різних типів (за ДК 003:2010 та НКУ «Класифікатор професій – 2016») Професійні назви робіт: Код КП 2310.2 Викладач вищого навчального закладу Код КП 2320, Викладач професійного навчально-виховного закладу Код КП 2320 Вчитель загальноосвітнього навч. закладу Код КП 3340 Викладач-стажист Код КП 2359.2, Лектор Код КП 2351 Методист Код КП 2359.2, Методист позашкільного закладу Код КП 2351.2, Викладач (методи навчання) Сфери працевлаштування – заклади системи середньої, професійно-технічної, професійної, передвищої та вищої освіти; органи управління освітою різного типу; науково-дослідні організації.
Академічні права випускників	Здобувач ступеня магістра середньої освіти має право на продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

5 – Викладання та оцінювання

Викладання та навчання	Освітній процес побудований на принципах студентсько-центрованого особистісно орієнтованого навчання, на основі компетентнісного, системного, інтегративного підходів. Форми навчання: аудиторні, позааудиторні, самостійна робота. Методи навчання: абстрактно-дедуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частковопошуковий, інтерактивні, практичні методи навчання.
-------------------------------	---

Оцінювання	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано / незараховано) та за накопичувальною бальнорейтинговою (100-бальною) системою, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованої на опанування навчального навантаження з освітньої програми.</p> <p>Шкала оцінювання в ДДПУ: відмінно → 90–100 балів; добре → 89–75 балів; задовільно → 60–74 балів; незадовільно → 26–59 балів; неприйнятно → 0–25 балів.</p> <p>Види контролю: поточний контроль, поетапний, модульний, підсумковий контроль.</p> <p>Форми контролю: усне та письмове опитування, тестові завдання, есе, презентації, практика, захист звіту з практики, захист курсової роботи, підсумкова атестація тощо.</p>
-------------------	--

6 – ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі середньої освіти в процесі навчання або в процесі професійної діяльності (педагогічної), що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
<p>Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи. Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.</p>	<p>Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. Проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності.</p>	<p>Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Використання іноземних мов у професійній діяльності.</p>	<p>Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.</p>

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 7. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК 12. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p> <p>ЗК 13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>
-------------------------------------	--

<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.</p> <p>ФК 2. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.</p> <p>ФК 3. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.</p> <p>ФК 4. Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.</p> <p>ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті та захисту інтелектуальної власності на її результати.</p> <p>ФК 6. Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо.</p> <p>ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p> <p>ФК 8. Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка та зрозуміла дикція, нормативна орфоепія.</p> <p>ФК 9. Володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.</p> <p>ФК 10. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі філології.</p> <p>ФК 11. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.</p> <p>ФК 12. Здатність формувати нові знання, ідеї, концепції в галузі філології.</p>
<p>7 – ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (ПРН)</p>	

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Демонструвати належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва. **ПРН 5.** Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня. **ПРН**

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці та літературознавстві. **ПРН 9.** Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ПРН 8. Характеризувати теоретичні та практичні аспекти конкретної філологічної галузі.

ПРН 9. Демонструвати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 11. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 12. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцем, так і широкому загалу. **ПРН 15.** Здійснювати літературне редагування текстів різних стилів та жанрів.

ПРН 13. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 14. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 15. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 16. Брати участь у вузько спеціальних філологічних семінарах, конференціях, наукових гуртках, дискусіях.

ПРН 17. Формулювати й обґрунтовувати нові ідеї, концепції, теорії в конкретній філологічній галузі.

8 – РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Кадрове забезпечення	<p>Підготовку за ОП здійснюють такі кафедри: германської та слов'янської філології (випускова); філософії; російської мови та літератури; української мови та літератури; педагогіки вищої школи; загальної психології; математики та інформатики; менеджменту.</p> <p>Освітній процес за ОП здійснюють 16 викладачів, зокрема 4 доктори наук, професори; 12 канд. наук, доцентів.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Для здійснення навчального процесу випускова кафедра забезпечена навчальними аудиторіями та навчально-методичними кабінетами. Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу становить 3,6 м² на одного студента. Загальна площа аудиторного фонду філологічного факультету становить 1507,3 м². Для здійснення освітнього процесу за ОП обладнано: приміщення для занять студентів (лекційні, аудиторні) – 5 потокових аудиторій (на 40–60 посад. м.), 26 групових аудиторій (по 20–30 посад. м.), з них 4 спеціалізовані аудиторії та лабораторії, 3 комп'ютерні лабораторії.</p> <p>Студенти забезпечені приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів, мультимедійним обладнанням, мають доступ до бібліотеки, у тому числі до читального залу, пунктів харчування, актового та концертного залу, спортивного залу, стадіону, медичного пункту, за потребою забезпечуються гуртожитком. Для практичних занять з фахових дисциплін використовуються 32 комп'ютери, підключені до мережі Інтернет. Для самостійної роботи – методичний кабінет.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Освітня програма має належне інформаційне та навчально-методичне забезпечення. В наявності до всіх дисциплін є:</p> <ul style="list-style-type: none">– навчально-методичні комплекси– робочі програми з усіх дисциплін навчального плану,– програми практики, <p>Бібліотека забезпечена в достатній кількості підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, фаховими періодичними виданнями. ДВНЗ «ДДПУ» має свій веб-сайт, на якому розміщено навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін, у тому числі дистанційні курси.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Передбачає можливість національної кредитної мобільності за деякими освітніми компонентами, що забезпечують набуття загальних або спеціальних (фахових) компетентностей.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>На основі двосторонніх партнерських угод (договорів) про співробітництво між ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» та закладами вищої освіти зарубіжних країн-партнерів.</p>

Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	–
---	---

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«Середня освіта (Мова і література (російська)) другого (магістерського) рівня
для студентів з нормативним терміном навчання

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
Загальна підготовка			
ОК 1	Філософія освіти і науки	4	екзамен
ОК 2	Університетські студії	3	залік
ОК 3	Іноземна мова	3	залік
ОК 4	Професійний імідж викладача вищої школи	3	залік
ОК 5	Педагогіка вищої школи	4	екзамен
ОК 6	Психологія вищої школи	5	екзамен
Фахова (професійно-практична) підготовка			
ОК 7	Сучасна російська літературна мова	9	заліки (2),екзам
ОК 8	Російська література	6	екзамен
ОК 9	Зарубіжна література з методикою викладання у ВНЗ	10	залік, екзамен
ОК 10	Загальне мовознавство	4,5	екзамен
ОК 11	Теорія літератури	3	екзамен
ОК 12	Методика викладання російської мови у ВНЗ	3,5	екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонент		58	9/6
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
(за вибором навчального закладу)			
ВБ 1.1.	Інтелектуальна власність	3	залік
ВБ 1.2	Сучасні інформаційні технології	3	залік
ВБ 2.1.	Управління навчальними закладами	3	залік
ВБ 2.2.	Охорона праці в галузі освіти та життєзабезпечення в надзвичайних станах	4	залік
ВБ 2.3.	Історія російської літературної мови	3	залік
ВБ 2.4.	Виробнича педагогічна (асистентська) практика	6	Диф.залік
ЗА ВИБОРОМ СТУДЕНТА			
ВС 1.1.	Активні процеси в сучасній російській мові	3	залік
	Актуальні проблеми російської літератури	4	екзамен
	Основи лінгвістичної історіографії та методології лінгвістичних досліджень	3	залік

ВС 2.1.	Лінгвокраїнознавство та література країни, мова якої вивчається	3	залік
ВС 2.2.			
ВС 2.3.	Практика усного та писемного мовлення (англ.)	4	екзамен
	Теорія і практика перекладу (англ.)	3	залік
ВС 3.1.	Сучасна українська літературна мова	3	залік
ВС 3.2.	Українська література	4	екзамен
ВС 3.3.	Актуальні проблеми сучасної української лінгвістики	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент		32	1 /7
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	10 іспитів 16 заліків

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація випускників освітньої програми «*Середня освіта (Мова і література (російська))*» *другого (магістерського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська))* проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену з російської мови і зарубіжної літератури з методикою викладання у ВНЗ. Комплексний кваліфікаційний екзамен передбачає перевірку досягнень результатів навчання, визначених Стандартом і цією Освітньою програмою. Атестація завершується видачею документа встановленого зразка про присудження **ступеня МАГІСТРА із присвоєнням кваліфікації**: магістр середньої освіти, викладач мови (російської) і зарубіжної літератури.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.